

Nyt fra Erhvervssygdomsudvalget 2017

Indhold

1. Ny viden om svejsere og kræftsygdomme.....	1
2. Brandfolk og udvikling af sygdomme.....	2
3. Kontakteksem	2
4. Den nyeste forskning om partikelforurening og udvikling af sygdomme.....	3
5. Drøftelse af retraumatisering og reaktivering af psykisk sygdom	4
6. Kommende udredningsprojekter.....	5

1. Ny viden om svejsere og kræftsygdomme

Efter et møde i IARC i marts 2017 har man foretaget en ny vurdering af risikoen og nu klassificeret svejsning (uden yderligere opdeling) som kræftfremkaldende for mennesker (gruppe 1). Den nye vurdering af en sikker sammenhæng bygger på information fra mere end 50 studier, som har fundet en øget risiko for lungekræft blandt svejsere. Denne sammenhæng kunne ikke forklares af eventuel samtidig udsættelse for asbest eller tobaksrygning.

Ved mødet i IARC i marts 2017 har man også vurderet modernærkekræft (melanom) i øjet efter udsættelse for UV-stråling fra lysbuesvejsning som kræftfremkaldende for mennesker (gruppe 1). Dette er baseret på evidens i 10 studier. Der fandtes tillige en sammenhæng mellem svejseøjne, som kan tages som udtryk for udsættelse for UV-stråling, og senere udvikling af modernærkekræft i øjet. Disse resultater er ligeledes præsenteret i artiklen i The Lancet News, maj, 2017.

Resultaterne er offentliggjort i en artikel i The Lancet News, vol. 18, maj 2017. Den endelige monografi fra IARC, volume 118, forventes først offentliggjort om cirka 1 år (foreløbig melding).

Praksis vedrørende lungekræft efter svejsning

Personer med lungekræft efter mange års udsættelse for svejserøg fra rustfri stålsvejsning kan få anerkendt deres sygdom efter fortegnelsen. Det skyldes, at lungekræft som følge af påvirkningerne krom og nikkel er optaget på fortegnelsen under punkterne (K.4.1.i.) kromforbindelser og (K.4.1.k.) nikkelforbindelser. På fortegnelsen er svejsning ikke nævnt eksplicit, mens det er nævnt i den tilhørende vejledning. For at sygdommen kan anerkendes, skal der som udgangspunkt have været tale om en væsentlig udsættelse i en længere årrække for nikkel og/eller krom, hvor der har været tale om indånding af støv eller røg indeholdende partikler fra de pågældende stoffer.

Svejsning i andre materialer vil afgive nogle andre stoffer, og det er muligt, at disse stoffer allerede fremgår af den lange liste i K.4.1, men det vil blive vurderet konkret i hver sag.

Praksis vedrørende modermærkekræft i øjet

Modermærkekræft (melanom) efter udsættelse for sollys kan anerkendes efter fortegnelsen (K.3.g.). Modermærkekræft efter udsættelse for svejsning, der afgiver særlig meget UV-stråling, kan eventuelt anerkendes efter forelæggelse for Erhvervssygdomsudvalget. Der har ikke været skelnet mellem modermærkekræft på huden eller i øjet.

Forelæggelse af sager for Erhvervssygdomsudvalget

AES og Erhvervssygdomsudvalget afventer den endelige udgivelse af monografi 118 fra IARC. Det er ikke på nuværende tidspunkt muligt at sige noget om, at artiklen og den kommende monografi vil give anledning til ændringer af fortegnelsen og vejledningen.

I den mellemliggende periode vil AES og udvalget have en særlig opmærksomhed på sager vedrørende lungekræft og modermærkekræft efter svejsudsættelse. Indtil monografien udkommer, vil sagerne blive vurderet på baggrund af den nye viden (artikel), der foreligger fra IARC. Relevante sager vil blive forelagt for udvalget, hvis fortegnelsens krav ikke er opfyldt og der lægeligt set vurderes at være en sammenhæng mellem belastningen og sygdommen. Tidligere afviste sager kan som altid anmodes genoptaget af parterne på baggrund af den nye artikel – det har desværre ikke været muligt for AES at finde tidligere afviste sager, da sagerne ikke registreres under påvirkninger/belastninger.

2. Brandfolk og udvikling af sygdomme

Forskningsprojekterne Biobrand og Epibrand om brandfolks udsættelse for partikler blev bestilt af den daværende beskæftigelsesminister i 2013 efter længerevarende omtale i medierne af forekomst af kræft hos brandfolk. Forskningsprojekterne blev offentligt udbudt af Arbejds miljøforskningsfonden og er siden gennemført under ledelse af Det Nationale Forskningscenter for Arbejds miljø (NFA) og Kræftens Bekæmpelse. Projekterne er gennemført i perioden 1. januar 2015 til 31. oktober 2017. AES og Erhvervssygdomsudvalget skal drøfte forskningsresultaterne i starten af 2018.

3. Kontakteksem

Irritative hudsygdomme (for eksempel kontakteksem) efter irritationsstoffer har gennem årtier stået på fortegnelsen over erhvervssygdomme. AES og Erhvervssygdomsudvalget udbød i 2015 et udredningsprojekt om irritativt (toksisk) eksem. Ønsket var, at udredningsprojektet kunne bidrage til en mere velfunderet praksis for, hvilken eksponering der skal til, for at sygdommen kan anerkendes efter fortegnelsen.

Arbejdsmarkedets Erhvervssikring har modtaget den nye udredningsrapport om irritativt eksem. Rapporten har været drøftet på et principielt møde i Erhvervssygdomsudvalget i december 2017. Her kom AES og Erhvervssygdomsudvalget frem til, at rapportens resultater ikke medfører ændringer på fortegnelsen over erhvervssygdomme.

Samlet set bidrager rapporten ikke med ny viden om påvirkningens omfang, men den modsiger heller ikke nuværende praksis. Rapporten giver mere sikker viden om sammenhængen mellem håndvask og risikoen for udvikling af eksem.

En nærmere praksisbeskrivelse i vejledningen

Rapporten har givet anledning til at beskrive praksis nærmere i detaljer i vejledningen om erhvervssygdomme, kapitel 10. Belastningskravet og diagnosekravene er nu uddybet i vejledningen i henhold til gældende praksis. Der er ikke tale om ændringer af praksis.

Formålet med at justere vejledningen er både at hjælpe med at forbedre kvaliteten af de speciallægeerklæringer, AES modtager, og at være en hjælp til sagsbehandlerne. Det bliver også lettere for den tilskadekomne at se, hvad der skal opfyldes, for at en hudsag kan anerkendes.

Der er desuden to mindre præciseringer i kapitlet. Tidligere er det fremgået af vejledningen, at der var tale om et nyopstået eksem, hvis der havde været en eksemfri periode på 6 måneder ved irriterende eksem. Fremadrettet vil det være en konkret, lægefaglig vurdering i den enkelte sag, om der er tale om en ny sygdom.

Derudover drejer det sig om forværringer af private allergier, der fremadrettet anerkendes efter fortegnelsens punkter om allergisk eksem. Tidligere blev forværring af privat allergi anerkendt efter punktet om irriterende eksem. Dette betyder ikke noget for muligheden for at få anerkendt sin sag.

Udredningsrapport og nyt kapitel i vejledningen

Rapporten blev afleveret i 2017. Arbejdsgruppen bag rapporten er Gitte Jacobsen, Ole Carstensen, Kurt Rasmussen og Anne Bregnhøj. Marianne Kyndi og Rasmus Boe Mortensen har bidraget med litteratursøgning. Læs udredningsrapporten [her](#). Rapporten er på engelsk, men har et dansk resumé.

Du kan læse det nye kapitel 10 om hudsygdomme i vejledningen om erhvervssygdomme [her](#). Kapitlet erstatter kapitel 10 i 11. udgave af vejledningen om erhvervssygdomme. Den samlede vejledning om erhvervssygdomme vil blive opdateret på et senere tidspunkt.

4. Den nyeste forskning om partikelforurening og udvikling af sygdomme

AES og Erhvervssygdomsudvalget har på principielt møde i december 2017 drøftet en udenlandsk rapport om helbredspåvirkninger ved partikelforurening på arbejdspladsen¹ samt en dansk rapport om bagageportørers helbredspåvirkninger efter udsættelse for partikelforurening i Københavns Lufthavn.

¹ “The Nordic Expert Group for Criteria Documentation of Health Risks from Chemicals and the Dutch Expert Committee on Occupational Safety x”

Det blev på baggrund af rapporterne besluttet, at der ikke var grundlag for at ændre praksis inden for de belyste sygdomsområder.

Blære- og lungekræft

Der var ikke grundlag for at foretage ændringer på fortegnelserne vedrørende blære- og lungekræft efter udsættelse for udstødningssgasser fra dieselmotorer. Lungekræft (K.4.1.t) samt blærekræft (K.5.2.j) efter udsættelse for udstødningssgasser fra dieselmotorer er optaget på den nye fortegnelse over erhvervssygdomme. De samme sygdomme efter udsættelse for udstødningssgasser fra dieselmotorer er optaget på den gamle fortegnelse under gruppe F.

KOL

Resultaterne i den udenlandske rapport viser, at kravene til medicinsk dokumentation ikke er opfyldt for KOL. Den danske undersøgelse kan ikke dokumentere en sammenhæng mellem KOL og udsættelse for partikelforurening. Begge rapporter udgjorde dog ikke tilstrækkeligt grundlag til at ændre fortegnelserne og praksis på området. Der er tidligere taget stilling til, at mangeårig udsættelse for støv, røg og os – herunder også dieselos – er omfattet af fortegnelsen. Denne drøftelse fandt sted i forbindelse med udvalgets behandling af en udredningsrapport i 2010. Det vil derfor fortsat være muligt konkret at anerkende KOL efter udsættelse for dieselpartikler/dieselos efter fortegnelsen, hvis der har været tale om en mangeårig og betydelig udsættelse (ny fortegnelses punkt E.7 og gammel fortegnelses gruppe C, punkt 7).

Hjertesygdomme

Resultaterne i den udenlandske rapport sammenholdt med den danske undersøgelse er ikke tilstrækkelige til, at der er grundlag for at forelægge hjertesygdomme efter udsættelse for dieselos for udvalget. Dette svarer også til gældende praksis. Det er muligt, at den svage medicinske dokumentation skyldes, at litteratursøgningen er begrænset til dieselpartikler. AES og Erhvervssygdomsudvalget kan ikke udelukke, at det kan have en betydning, hvis der generelt har været tale om en mangeårig udsættelse for ultrafine partikler og udvikling af hjertesygdom. AES og Erhvervssygdomsudvalget besluttede derfor løbende at holde øje med området. Hvis der skulle være eventuelle relevante sager om hjertesygdom med en mangeårig udsættelse for ultrafine partikler, kan de forelægges for udvalget, såfremt der ikke er andre væsentlige risikofaktorer, der har forårsaget sygdommen.

5. Drøftelse af retraumatisering og reaktivering af psykisk sygdom

I marts 2017 drøftede AES og Erhvervssygdomsudvalget spørgsmålet om retraumatisering og reaktivering af psykisk sygdom. Emnet er dukket op i forbindelse med behandlingen af de konkrete sager i udvalget, og der blev holdt et inspirationsoplæg om emnet for udvalget på et principielt møde i december 2016.

AES og Erhvervssygdomsudvalget drøftede forskellen på en forværring af en posttraumatisk belastningsreaktion (PTSD) efter udsættelse for relevante og alvorlige traumer og forværring af PTSD uden udsættelse for en egentlig belastning.

Retraumatisering² ses ofte i psykiske erhvervssygdomssager. Det er, hvor man er udsat for flere efter hinanden alvorlige hændelser, som medfører en psykisk sygdom. Reaktivering er en anden situation. Det kan være mennesker, der har udviklet PTSD efter en alvorlig belastning. Sygdommen kan forsvinde, men så dukke op igen efter nogle år nogen egentlig alvorlig belastning. Det kan også være den situation, at man har været udsat for noget voldsomt uden at blive syg af det, men så opstår der psykiske symptomer efter nogle år. Den sidste situation er en slags forsinket (delayed-onset) PTSD, hvis man slet ikke får symptomer efter belastningen, men først senere.

AES og Erhvervssygdomsudvalget har tidligere drøftet blandt andet forsinket PTSD – se eventuelt nærmere om udredningen i årsredegørelsen fra 2013.

Det er kun sygdommen PTSD, herunder forsinket PTSD med symptomer på PTSD inden for 6 måneder, der er omfattet af punkt F.1 på fortegnelsen. Der skal desuden have været tale om påvirkninger, der opfylder kravene til belastningen. Se nærmere i Vejledning om erhvervssygdomme kapitel 8.

Alle øvrige sager om PTSD, herunder også forsinket PTSD, som først er fuldt ud til stede flere år efter, at påvirkningerne er ophørt, kan forelægges for Erhvervssygdomsudvalget med henblik på stillingtagen til anerkendelse. Dette gælder også sager, hvor enkelte symptomer på PTSD er opstået inden for de første 6 måneder, men hvor sygdommen først er fuldt ud konstateret efter flere år.

AES og udvalget har fokus på området og vil – hvis der er anledning til det – tage en drøftelse af emnet på et senere tidspunkt.

6. Kommende udredningsprojekter

I 2017 besluttede AES og Erhvervssygdomsudvalget at iværksætte en udredning om andre psykiske sygdomme end PTSD efter udsættelse for vold og trusler. Opslaget blev sendt til Arbejds miljø forskningsfonden før sommeren 2017 med ansøgningsfrist i september 2017. Udredningsrapporten forventes først at udkomme om cirka 1 år.

På principielt møde i december 2017 besluttede AES og Erhvervssygdomsudvalget at udbyde et nyt udredningsprojekt om belastende og længerevarende stresspåvirkninger på arbejdspladsen og udvikling af psykisk sygdom i form af depression og belastningsreaktion (fraset posttraumatisk belastningsreaktion). Opslaget blev sendt til Arbejds miljø forskningsfonden i starten af 2018. Det forventes opslået i Arbejds miljø forskningsfonden med ansøgningsfrist 1. september 2018. Udredningsrapporten forventes først at udkomme 1-2 år derefter.

² Man skal være opmærksom på, at "retraumatisering" er et usikkert defineret begreb, som nogle gange bruges med forskellige betydninger.